

GOGA

Boris Kolar
Trinajst

Oratorij dišečega časa

Torek, 4. 6. 19; začetek ob 08:30

Velik del svojega življenja sem potoval po svetu, zato so me spremembe v domačem mestu vedno znova presenetile. V meni so zbujale otožnost, čeprav mi je bilo v resnici povsem vseeno, kakšni so videti domače ulice in trgi. Domotožje sem imel po domu, po zadahu naše meščanske hiše, kjer sta me vedno čakali soba in moja sončna veranda. Rad sem se vračal v zavetje domačih vonjev, ki sem jih ljubil in jih med odsotnostjo skrbno čual, kot zdomci v predalih nočnih omaric desetletja hranijo pisma in razglednice od doma.

Med mojo odsotnostjo se mesto ni le spremenilo, v vsem tem času se je postaralo in opešalo. Ulica v središču, ki naj bi razkrivala najiminitnejšo podobo mesta, je zdaj kazala njegovo najbolj žalostno stran. Ni več stare železine z dolgim lesenim pultom, na katerem so prodajalci v rjavih delovnih plaščih merili verige, tehtali žebelje ter se občasno povzpeli na galerijo z umetelno izdelano kovano ograjo, da bi v stotinah majhnih predalov iskali naročilo. Povsod se je razlegalo železo in jeklo, pomešano z jasno zaznavnim vonjem tovarniških delavk, žensk, ki so na

koncu proizvodne linije matice in vijake zavijale v povoščen papir in jih zlagale v kartonaste škatle. Tudi kamgarn ne diši več v trgovinici z metriskim blagom, s sukanci in gumbi, lokal je izginil skupaj z vonjem po krznu in ostarih finih damah, najboljših strankah krznarstva gospe Cizej. Tudi male cvetličarne ni več. Ob dnevu žena je iz nje velo po uvelih vrtnicah in vlažni zemlji za lončnice. Možje so tam do poznega večera kupovali rože za preljube soproge in si tako še zadnji trenutek reševali kožo pred veliko zamero osmega marca.

Danes me je v mestu prava groza velikih, novih prodajaln s konfekcijo, kozmetiko in z italijanskimi čevlji. Iz njih sili sintetični vonj talnih oblog in groznih osvežilcev zraka. Kako sovražim te male monstrozne naprave! S kemijskim aromami človeka pohabijo, kastrirajo mu čutila in nič hudega slutečemu v trenutku spremenijo svet. Vlada nikoli ne bi smela dopustiti, da nam te grozne kemikalije onesnažujejo spomin in nas oropajo za dogodke. Ali ni zločin, če nekomu ukradeš spomin na prelepo pomladno popoldne?

Zato sem bil toliko bolj vesel male urarske delavnice, verjetno edine, ki je preživela preobrazbo mestnega središča. Nad njenim vhomom že od nekdaj visi kot avtomobilsko kolo velika žepna ura. Ure se spomnim še iz otroštva, že takrat je bila stara, rjava in potrebna nove barve. Enako zanemarjena je še danes. V leseno okvirjeni izložbi visi zbledeli reklamni plakat in zaprašen mehanizem iz drobovja nekega davno razstavljenega časomera.

Urarstvo je zame prav posebna obrt. Popravljanje instrumentov za merjenje časa je zelo drugačno delo, kot ga

opravljajo čevljarji, krojači ali svečarji. Čas ne zastane, le ura se ustavi. Mojster mora uro popraviti tako, da bo lahko spet vskočila v čas in ga pravilno izmerila. Ne preveč in ne premalo. Ure so tudi sicer zelo posebne naprave, mogoče najbolj nenavadni instrumenti, kar jih je izdelal človek. Zobniki, številčnica, kazalci, napere – vsi ti sestavni deli časomera so povsem ploščati. Neverjetno se mi zdi, da sta za merjenje časa dovolj le dve razsežnosti.

Vendar mi niti na kraj pameti ni nikoli padlo, da bodo prav ure tako globoko razbrazdale moje življenje.

V urarnici sem se ustavil, da bi prevzel stensko uro znamke Iskra, ki sem jo pred štirinajstimi dnevi prinesel v popravilo. Takrat so bili v lokalu še drugi ljudje, mogoče ljubitelji časomerov ali, še bolj verjetno, upokojenici. Boleli so jih kolki in kolena, zato so sedali na klopcu ob pultu in iskali dopoldansko družbo. Ljudi ne prenašam najbolje, zlasti ne v tesnem prostoru, zato sem uro oddal in se hitro umaknil. Zdaj je bilo drugače, v urarnici sem bil edina stranka, prostor in urarja sem si lahko v miru ogledal. Človek na drugi strani pulta mi je ostal v spominu zaradi svojega nenavadnega videza, v njegovem tiktakajočem svetu je deloval nenavadno, skoraj čudaško. Nedvomno je bil zelo visoke in vitke postave, sključene nad delovno mizo, da se je koničasti nos skoraj dotikal kupa urnih mehanizmov, baterijskih vložkov, uteži, budilk in ročnih ur. Sprva nisem opazil, da je to njegova delovna površina, ne večja od razprtega damskega robčka. V svojem delovnem neredu je z urarskim monoklom iskal mikroskopsko majhne vijake, da bi jih s pinceto vložil v urne kalibre. Delo je prekinil le toliko, da mi je predal

popravljenost stenske uro. Velika lesena škatla s številčnico in eno samo utežjo je nekoč sodila k notranji opremi, oblikovani v dolgočasnem, realističnem duhu iz poznih petdesetih let. Urar mi je na hitro razložil, kaj je popravil, sprejel denar in se opravičil, češ da ima veliko dela, saj je sam in nima pomočnika. Očitno je bil prostodušen človek, ki ga ni motilo, da sem še malo postal in se razgledal po delavnici.

Na sredini sobe je bila velika litoželezna peč. Dimna cev je razdaljo do zidu premagovala kar čez sredino prostora. Bele mavčne sledi so na staromodnem, zelenem zidnem oplesku kazale pot električne napeljave, preden so te izginile pod stenskimi urami. V urah se je neprenehoma nekaj gibalo, kot da so v lesenih valilnicah zaprti mladiči mehaničnih živali; le nihala so udarjala vsaka v svojem ritmu in po svoje štela čas. Nekatero ure so me bile vesele, druge so bile ravnodušne, vse pa so bile zelo enakomerne. Na sredini daljše stene je stala ogromna ura z nihalom, velikim kot teniški lopar. Nekoč je morala biti del opreme meščanskega stanovanja, takega z vsaj tri metre visokim stropom, s parketom iz češnjevca in slivovega lesa ter z veliko belo lončeno pečjo v kotu. Temni les in okrasje ure sta delovala zelo resnobno, zelo avstrijsko. Tudi čas je merila zelo po svoje. Počasi, zelo počasi. Velikansko nihalo je nihalo z utrujenimi, dolgimi nihaji, kot da se bo vsak trenutek ustavilo. V skromni urarski delavnici je ura delovala preveliko, preveč gosposko. A čas teče in časi se spreminjajo. Njena zgodba se je mogoče končala ob tej steni z odpadajočim, zelenim opleskom ali pa je tu le čakala, da se ji izpiše novo poglavje.

Še bolj kot ure je bil poseben vonj prostora. Že ko sem vstopil, me je sprejel razmeroma intenziven dah, vendar mu sprva nisem namenjal posebne pozornosti. To, kar mi je šlo skozi nosnice, ni izstopalo, ali bolje rečeno, vonj sprva ni bil nenavaden za prostor, v katerem sem stal. Zlahka bi ga pripisal plesni, tako domači v starih stanovanjih v centru mesta. Človek pričakuje, da bodo počrneli, od čevljev zglajeni ladijski pod in desetletja nepreplekane stene imeli zatohlo, sladkobno aromo, prežeto z dimom davno pokajenih cigaret. Ne, to ni bil le vonj po zanemarjeni, stari obrtni delavnici v plesnivi sobi. V zraku so se vonjave ladijskega poda mešale z vonjem po orehovitih deskah in suhih firnežih, ki so pokali po robovih, a so še vedno čvrsto povezovali stranice stenskih ur. Dišale so otrdele in že zdavnaj odmrle ličinke iz lesenega okrasja. Larve iz najbolj suhega okolja na planetu so v presušenem lesu vrtale luknje leto ali dve, potem pa niso več zmogle, posušile so se v drobcene suhe mumije. Očaral me je diskretni vonj medenine iz stotine urnih zobnikov. Kovinski pridih je dajal prostoru občutek resničnosti in pričakovanja udarcev vsakih petnajst minut. V delavnici so bile še druge cvetice, vonji, ki sem jih zdaj jasno zaznal, le da nisem vedel, kako naj si jih razlagam. Stal sem sredi prostora s privzdignjeno, rahlo nazaj nagnjeno glavo in srkal tanke pramene, ki so se v nepremičnem zraku prepletali pred mano.

Povsem bi se izgubil, če me ne bi zdramil pogled mladega urarja. Verjetno ga je pritegnilo moje precejanje zraka skozi razširjene nozdrvi, saj me je kljub poprejšnjemu hladnemu sprejemu zdaj opazoval z očitnim zanimanjem. Tokrat me je nagovoril prijazneje in tudi

bolj osebno: »Vidim, da ste jih opazili, večina ljudi jih sploh ne zazna.«

Verjetno sem pomenljivo dvignil obrvi, zato se je potrudil izraziti bolj nedvoumno. »Vohate ure. Nihče drug jih ne zna vohati. Ni dovolj imeti dober nos, vonj je treba tudi razumeti.« Urar se je iz molčečega, nedostopnega moža spremenil v klepetavega mladeniča. Vendar takrat še nisem bil pripravljen opustiti preiskovanja nevidnih fines in ornamentov v zraku pred mano. V napetih in poglobljenih trenutkih ni bilo časa za razpravljanje.

V javnosti se praviloma ne razkrivam. Kot raziskovalnemu panelistu, enemu poslednjih velikih vohalcev današnjega časa, se mi je vedno neprijetno predstavljati, predvsem zato, ker slabo prenašam lažno skromnost. V vohanju sem namreč najboljši, perfekcionista med profesionalci, po nekem čudnem naključju izbran in obvarovan pred strašno ekskomunikacijo umetnosti vohanja, ki je tako uničujoče zaznamovala človeški rod. Verjetno sem edini, ki še voham sled nevarnosti, zrelo sadje na oddaljenosti desetih kilometrov, strah pred razkritjem ob izrečni laži ter seveda godno dekline ali žensko. Zrela leta posvečam izgradnji orjaškega olfaktometra, namenjenega raziskovanju nanosvetov vonjev. Verjetno je razumljivo, da o moji napravi ne morem prav veliko razkriti. Zagotovim pa lahko, da bomo z njo na povsem drugačen način razkrivali zgodovino, mogoče nam bo nekoč celo pomagala razumeti evolucijo našega rodu. Brali bomo pozabljena sporočila, nekoč davno zapisana v vonje naših živalskih prednikov. To bo neke vrste ciklotron, vohalni pospeševalnik, ki nas bo vrnil na izvor vsega. Z njim bom

utišal vse, ki trdijo, da so vonji iz preteklosti preproste asociacije spominov in zato le plod naše domišljije.

Zame je voh nepogrešljiv, brez njega bi bil le pohabljen siromak. Že navaden prehlad mi povzroči slepoto in distorzijo sveta. Prikrajšan za vonj ostanem tudi brez spomina, dementen izgubljenec, le uboga senca tavajočega človeka. A v urarnici sem razlage ohranil zase, saj bi lahko nenaden prepah odnesel moj, komaj odkriti zaklad drobnih, finih biserov.

Zato je bil toliko bolj vznemirjen urar. »Glejte, gospod, vonji prihajajo iz starih stenskih ur.« Očitno sem bil prvi, ki mu je lahko izdal svoje odkritje. »Te ure so dolga desetletja visele na stenah meščanskih stanovanj. Nekatero so stare osemdeset ali celo sto let in ves ta čas so se vonjave navijale v urne mehanizme. Glejte to uro, gospod,« stopil je do ure, ki je bila podobna moji, in odprl vratca kamrice z nihalom in utežmi. »Vsakih osem dni, ko so lastniki ure potegnili uteži do številčnice, so se vonji iz prostora navili na vreteno. Vedno se je ujela le drobna nitka. V desetletju se jih je prepletlo na tisoče. Zdaj se počasi, ena za drugo, razpuščajo. Stopite sem. Glejte, gospod, vohajte pri svoji uri.« S tankimi prsti je kazal, kako si predstavlja navijanje vonjav na urno vreteno. Res je bil nenavadna figura, izjemno vitek in visok mlad mož. Težko bi rekel, ali se približuje tridesetim ali štiridesetim letom. Nedvomno je bil tudi preprost človek, skoraj nadležen s svojim ponavljajočim se »glejte, gospod, ali glejte to, glejte ono«. Njegovo dojemanje vonjav je sicer kazalo na prirojen talent, vendar iz lastnih izkušenj vem, kako dolga je pot od nadarjenosti do mojstrstva.

Četrtek, 6. 6. 19; začetek ob 10:30

Ljudje morda ne poznajo umetnosti vohanja, kar pa ne pomeni, da ta ne obstaja. Vohanje čudovitega duha ženske, ki se mi približuje in v naslednjem hipu izgine, ne nudi nič manj zanosa kot občudovanje Van Goghovih sončnic ali poslušanje Debussyjevega Favrovega popoldneva. Svoje vohanje lahko primerjam le z delom velikih dirigentov simfoničnih orkestrrov. Ti niso le obvladali vseh glasbil v zasedbi, ampak so lahko njihovo igranje uskladili v globokem občutju. Nekateri vonjalci vidijo vonj v barvah, drugi kot melodijo ali ga celo občutijo kot hlad, toploto ali srh na koži. Sam lahko vonjave dojemam kot barve ali glasbo, kot robate besede v poeziji ali izpuščaje na koži. A z nazivom Maestro se mi je strokovna javnost poklonila zaradi perfektnih analitičnih sposobnosti, zaradi moje izjemne vonjalne občutljivosti in tankočutnosti.

Urar je s pulta je vzel mojo popravljenno uro, jo obesil na prazno mesto na steni in jo naravnal v ravnotežje. Zaradi moje neprevisoke rasti jo je obesil nižje od ostalih. Nos me je že ščemel, a če bi ga podrgnil ali se celo useknil, bi podrl vso kompozicijo, strukturo in barvo, vse podrobnosti vonjav, ki sem jih lahko zaznal le jaz. Navil je utež pod številčnico in s kazalcem zanihal nihalo. Imel je prav, tudi iz mehanizma moje ure so se razkrivale vonjave. Nenadoma se je pred mano začel odigravati veliki oratorij, čudovita skladba vonjav, v kateri je simfonični orkester sodeloval z izjemnimi solisti. Zdaj sem moral delati hitro in previdno. Vonji so bili tanki, komaj še zaznavni, a že čez trenutek so prevladali drugi, mogočni in robustni

in kljub starosti še vedno zelo prepričljivi. Prvi stavek so zaznamovale mehke, impresionistične poteze. Zadišala je vlažna zemlja zgodnje pomladi, ko je jugovzhodnik topil sneg po vrtovih. Pasji iztrebki, vso zimo zamrznjeni v snegu in ledu, so zdaj dahnilo pod silo sončnih žarkov. Toplota jih je zmeščala, usmradila in zmeščala z vonjem gnilega listja na poti presnove v humus. V drugem letnem času bi bil le zoprni smrad, a ob koncu zime je ta poseben in značilen vonj prinašalec prebujanja novega življenja in novih pričakovanj. Takoj zadaj je zadišal april. V blagem sosledju so se vrstili vonji cvetočih marelic, češenj ter pretiranih in poudarjenih magnolij. Naslednji trenutek je pripadal crescendu jedkih krezolov iz katrana. Sosed je z njim mazal uto in plot, a je les kljub vsej zaščiti požirala sladkobna trohnoba. Komaj sem še zadrževal naval vonjav, nabitih s spomini. Nikakor nisem smel prekiniti seanse, saj bi lahko v delavnico stopila nova stranka in razblinila prizore iz ure na steni.

Vrnil sem se na začetek poletja. Drevored je žlahtno dehtel po lipovem cvetju. V ostri frazi mu je stal nasproti vonj po izrabljenem motornem olju. Stanovalci so ga polivali po ulici, da se iz makadama ne bi dvigal prah. Večji del avgustovskih vonjev je bil vroč in suh. A ne ves. Nekaj nedeljskega opoldanskega vonja je tako močno dišalo po goveji juhi, da se je iz njega skoraj slišal Mariborski feljton z glasom Arnolda Tovornika. Pripekajoče poletne vonjave, odvite z urnih kolesc, so dišale po opranem avtomobilu znamke Peugeot, model 504, medtem ko so zadaj na terasi plapolale bele srajce, dehteče po slabo prikritih detergentih iz Plavega Radiona. Preplet vonja poznopoletne nevihte z

gnijočimi slivami pod drevjem na vrtu ni bil nič drugega kot čudovit kontrapunkt, ustvarjen za višek drugega stavka.

Napor razvozlavanja vonjev iz stare stenske ure je postal neznošen. Kljub skrajno nizkim koncentracijam so začeli vonjalni končiči nabrekati in vedno več receptorjev je ostalo zasedenih z molekulami sproščenih arom. Moral bi nehati in se ustaviti, vendar sem hotel doživeti vse, kar je bilo shranjeno v moji stenski uri. Še enkrat sem stopil naprej in počasi srkal prihajajoče vonje.

Jesen je udarjala v težkih, skoraj pretiranih ritmih. Spet sem čutil bujne vonje na osrednjem delu vonjalnega epitela. Vse mesto je imelo strašen zadah po vinskem moštu. Kot da je nekje pod tlakovci brbotalo v orjaškem vampu, polnem sokov sladkega grozdja. V podzemlju okoli mestnega gradu so se iz velikanske mestne vinske kleti sproščali težki plini. Alkoholne in žveplove pare so omamljale glodavce po kanalizacijskih ceveh, majhni psički so se na sprehajalnih vrvicah čudno majali in pogosto legali na tlakovce. Še golobi so bili zaradi alkoholnih hlapov preveč negotovi, zato si do pozne jeseni niso upali spreletavati med strehami. Že v naslednjem trenutku se je v naraščajočem staccatu prikazala zima. Močan vonj po puranih in goseh je bil zmešan z vonjem po premogu iz kleti, kjer so bile žive živali zaprte nekaj dni pred božičem. Spet je dišalo vznemirjenje, saj je bilo v zraku čutiti sneg. Mogoče so bile to le saje v večernem mrazu? Kako čudovito so dišali stari časi.

Končno sem se z robčkom dotaknil nosu in ga z vajeno kretnjo mehko stisnil in narahlo podrgnil. Moj

instrument bo potreboval vsaj teden dni za rehabilitacijo. A izkušnja je bila vredna vsake sekunde.

Zadovoljno sem se obrnil k urarju, navdušen nad nepričakovanim doživetjem. Kot bi brskal po starem albumu fotografij izpred štiridesetih let. Šele zdaj sem opazil, kako ponosen izraz ima na obrazu, medtem ko me je gledal izza delovne mize. A kakor je deloval naivno in skoraj omejeno, me je že v naslednjem trenutku prebodel in mi izpil dušo.

»Vem, vem. Glejte, gospod, jaz zbiram stare vonjave iz urnih mehanizmov. Kadar ni strank, sestavljam in vgrajujem zobnike ter vretena z vonjavami v stenske ure. Ne boste verjeli, ampak tako lahko sestavim celo kompozicijo vonjev. Iz ur, ki mi jih ljudje prinesejo v popravilo, lahko komponiram koncert, da se voha kot glasba. Vsak kraj, vsaka mestna četrt in slednja hiša imajo svoj vonj. Predvsem pa različno dišijo desetletja. Doslej sem že sestavil ure z vonjem šestdesetih in sedemdesetih let.«
Urar v svojem navdušenju kar ni in ni nehal govoriti, saj je končno našel sogovornika, ki je lahko razumel njegove mojstrovine.

Zato pa je toliko bolj neusmiljeno podiral moj svet. Spoznanje, da je ta neuki človek sestavil veliki oratorij vonjav moje preteklosti, me je zadelo z močjo kovaškega kladiva. Še pred nekaj minutami se je sklanjal nad svojimi urami v pozi orjaškega, zavitega reptila, ki čuva svoje gnezdo, zdaj pa mi razlaga, kako se igra z najbolj intimnimi vonji mojega spomina. Kje je moja nesrečna usoda našla tega paličnjaka, da me spravlja ob živce s svojo naivno preproščino? In predvsem, kako ga je lahko narava tako

neizmerno bogato obdarila z virtuoznim nosom? Najbolj grozno je bilo spoznanje, da je moj veličastni olfaktometer, moje življenjsko delo, naenkrat dobilo tekmeča v navadni stenski uri. Ali bomo namesto z mojim genialnim instrumentom evolucijo človeške vrste raziskovali s kukavico in z utežmi v obliki smrekovih storžkov? To je bilo preveč za en dan. Kljub polnim rokam mi je uspelo odpreti vrata urarnice, in pobegniti na ulico.

Zunaj je bil vrvež, običajen za četrto uro popoldne. Vsi so nekam hiteli, le jaz sem bil popolnoma zmeden. Stal sem kot dementna starka, ki pred lastno hišo ne ve, ali se je pravkar vrnila ali se od doma odpravlja. Vonje spomina je poganjala srčna črpalka, zato so ti prihajali v utripajočih asociacijah. V kaotične prizore preteklosti sem se vedno znova vračal s tako silo, da sem se komaj privlekel domov.

Torek, 11. 6. 19; začetek ob 8:30

Kot sem predvidel, je vohalni epitel res potreboval teden dni rehabilitacije. Ves ta čas nisem stopil iz hiše. Prve dni sem pošteno čutil posledice hude emocionalne olfaktometrije. Težko je bilo zlasti ponoči. Na stenah velikanskih soban je viselo na stotine ur z vonji preteklih dogodkov, navitih v zobatih mehanizmih. Za vsakega človeka je bila ena in vsak je stal pred svojo uro, vretena so se odvijala in razpuščala vonjave, vonji so prinašali spomine. Ljudje pred svojimi urami so bili srečni, nekateri so se na ves glas krohotali, neka gospa je od sreče celo jokala. Potem so ljudje izginili, pred urami so stali dolgi suhi urarji,

koničaste nosove so vtikali v urne mehanizme in razkrivali tuje spomine. Dvigali so tanke prste, kot bi dirigirali prihajajoče vonjave in z naslado srkali tuje skrivnosti. Sanjal sem tudi sebe, a vedno le proti jutru, ko se je v podzavesti že raztapljal hrup naraščajočega prometa s ceste. Takrat sem sam dirigiral. Na stotine ur je igralo oratorij vonjav, le da sam nisem bil v stanju ničesar vohati. Pred orkestrom sem stal obupan kot gluhi Ludwig van Beethoven, ne da bi vedel, kaj naj naredim in kako naj pobegnem.

Na srečo me moreče sanje nikoli ne preganjajo več dni zapored. Kot pri vseh vrhunskih umetnikih in športnikih je tudi počitek zame skrbno načrtovana aktivnost. Najraje si privoščim udoben naslonjač v družbi ene izmed mojih briljantnih predstav, veličastnih olfaktičnih dogodkov iz moje bogate kariere.

Ob tako dramatičnem dogodku, kot je bil obisk pri urarju, je bila izbira lahko samo ena. Moja prva predstava v tokijski operni hiši. Spomnim se, kako sem imel tistega dne prtljago obteženo z dvomi in negotovostjo. Skrbela sta me dvorana in občinstvo, čeprav sem mesto in ljudi izbral prav zaradi njihove čutnosti. Moje skrbi niso bile brez osnove, saj se je njihov prefinjen občutek za lepoto stoletja izrojeval v patetične obrede in nazadnje v poceni turistične predstave. Kasneje se je pokazalo, da je bila dvorana brez vonja in obenem dovolj olfaktična, kolikor je pač to v dosegu glasbene dvorane.

Vedno se z veseljem spomnim tistega večera, ko sem z eno samo predstavo osvojil ves svet.

V dvorani sem dopustil le peščico izbrancev v posebnih oblačilih, da ne bi vsrkavali ali, še huje, oddajali vonja.

Po začetni tišini nisem dovolil aplavza, temveč sem se spustil po nevidnih poteh, ki sem jih prepletel iz najbolj finih, tankih pa tudi realističnih in robotih vonjev.

Na začetku prvega stavka sem se brezskrbno potikal po mestu in zašel v park, kjer sem se v pianu jutranje zore sprehajal v vonju cvetočih češenj. Čeprav smo bili sredi zime, je dehtenje češnjevih cvetov ljudi prvič spravilo na noge. Nežna kombinacija daha po prvih jutranjih kolesarjih in medonosnih čebelah na obilni, belo rožnati odeji vonjev cvetočih češenj je izzvala spontane solze tudi na slednjem, med osuplimi obrazi sicer zelo zadržanega občinstva. Porajajoči dan sem v ležerni izmenjavi staccata in legata pognal v jutranjo konico, ki je kulminirala v forte prometne zmede. Priznam, v tem delu sem se spustil na močvirna tla, v katerih se izvajalec zlahka pogrezne. Smrad jutranjih izpuhov je namreč izjemno težko uravnovesiti v mero, ki ostane znotraj umetniške prezentacije in obenem ne prežene občinstva iz dvorane.

V drugem stavku sem se z morja vrnil v prefekturo Šizuoka. Ostarele in utrujene ame, nabiralke biserov, so prinašale vonj iz ocena, z rahlim odtisom joda iz pasastih alg in le na skrivaj po močnem sakeju. Vonj po morju je udarjal počasi in enakomerno kot valovi, ki potem, ko so vso noč rjovel v strašni nevihti, le še medlo uplahnejo na peščenih sipinah.

Ob čudovitih prizorih iz morja in obmorskih mest so obiskovalci začutili neizmeren ponos in samozavest, predvsem pa neskončno ljubezen do domovine. Ljudje so s solzami v očeh vstajali in si polagali roko na srce, vznese-ni, kot da poslušajo nacionalno himno, zaigrano ob težki

preizkušnji naroda. Že med predstavo me je spreletelo, da sem šel predaleč, vendar si takrat nisem smel dovoliti pomanjkanja koncentracije, saj je sledil še vrhunec moje mojstrovine.

V zaključku sem vsakemu obiskovalcu segel v njegove osebne spomine. Stopil sem v njihovo rano otroštvo, priklical sem vonj njihovih starih staršev in šolske kuhinje, v kateri so se drenjali kot dvanajstletniki. Izjemno kompleksno stvaritev sem izvajal z orjaško notranjo energijo in ob čudovitem zavedanju, da je moja stvaritev popolna, enkratna in v zgodovini človeštva še nikoli videna. Prinesel sem jim nevidne pramene prve ljubezni, rojstev njihovih otrok in materinega mleka, igral sem se z njihovimi poletji in vonjem po kratkih zimskih dnevih v mokrem Tokiu.

Konec predstave so spremljale ovacije, pred operno hišo pa so tulile sirene rešilnih avtomobilov. Za dve priletni dami in gospoda Funakija iz upravnega odbora gradbenega giganta, katerega imena na tem mestu ne bom omenjal, je bil čustveni napor prevelik. Kasneje mi je, v duhu otoške kulture, vsak od njih poslal zelo osebno pismo, z opravičilom zaradi neprimerne vedenja med predstavo. Gospod Funaki je kmalu po predstavi umrl. V oporoki je zapisal, da zaradi moje stvaritve umira kot naj-srečnejši človek na svetu, zato se dedičem njegova zadnja volja, da mi je zapustil polovico svojega premoženja, ni zdela posebno nenavadna.

V naslednjih dveh dneh je moja slava obkrožila svet. Vsi največji umetniški odri so me želeli predstaviti svojemu občinstvu. A niso bili le umetniški direktorji

tisti, ki so stremeli za mojim talentom. Brez dvoma je bila japonska obveščevalna služba dobro obveščena o eksploziji domoljubnih čustev na predstavi, kar je pognalo v tek tudi kolesja varnostnih služb v drugih državah. Takrat si še predstavljal nisem, kdo vse deluje v somraku med dvema svetovoma: v tem, ki nam ga vsak dan kažejo mediji, in onim drugim, v katerem ljudje nimajo senc. Še leta kasneje, med mojim obiskom Dallasa v Teksasu, so me na dokaj neprijeten način skušale rekrutirati ameriške tajne službe. A je to že povsem druga zgodba!

Po tednu osame sem odprl okna in se lahkotno sprehodil. Nič preveč zahtevnega, počasno pohajkovanje do Glavnega trga in nazaj. Hodil sem proti Rotovžu, ko me je z jasnega prebilo kot kopje in me okamnelo sredi ulice. Ura! Nad balkonom Mestne hiše je zelo velika ura. Če se vonjave navijajo na vretena stenskih ur, zakaj se ne bi navijale tudi v mehanizme velikih mestnih in cerkvenih časomerov. Ta, nad balkonom Rotovža je doživela prav vse najpomembnejše trenutke mesta. O groza. Ali ni Adolf Hitler takoj po začetku vojne prav s tega trga kričal, naj mu to deželo naredijo spet nemško!?! Mogoče bi lahko zavohal celo samega Adolfa Hitlerja. Tu, pod to uro, so se odvili najbolj dramatični in temačni trenutki v zgodovini mojega mesta in jaz sem jim lahko priča. V ustih sem čutil, kako mi od vznemirjenja razbija srce. Samo, kako naj pridem do ure na vrhu Mestne hiše? Urar! Spomnil sem se na urarja! Prijazni in zoprni urar se je pokazal kot edina rešitev. Zakaj moram biti tako kruto kaznovan s tem zobotrebcom? Zakaj mora biti prav on ključ do mojega najspektakularnejšega odkritja arheološke olfaktometrije.

Na poti do urarnice se mi je uspelo vsaj malo pomiriti. Urar, kot vedno je bil čudno zvit nad svojo delovno mizo, se je zdrzil ob mojem sunkovitem prihodu. S svojimi široko razprtimi očmi je nemo zrl vame, medtem ko sem mu, še vedno pretirano vznemirjen, razložil celotni načrt. Spreletelo me je, da sem pravkar izdal najgenialnejšo milenijsko vonjalno idejo. Sledil je trenutek tišine. V meni je napetost začela popuščati. On pa je le nagnil glavo nazaj, čez obraz pa mu je zbežal skoraj nagajiv otroški nasmeh. »Odlična ideja, tam mora biti pravi zaklad starih vonjev. Uro so vgradili še pred drugo vojno.« V svojem skoraj otroškem navdušenju se je za trenutek ustavil. »Ste mislili, da bi šla tja gor?« V naslednjem trenutku se je spomnil, da za to uro skrbi Štefan, upokojeni škofijski urar. »Glejte, gospod, on je, kako bi rekel, čudak.«

No, pa smo tam. Zdaj zvem, da so med urarji tudi čudaki. Ali se ti ljudje nikoli ne pogledajo v ogledalo? Kaj naj zdaj? Bova plezala čez balkon? Menda mi ne bo neki upokojeni frater stal na poti do tako kolosalnega odkritja.

Urar je z očmi begal približno tako hitro, kot je razmišljal. »Ne bo težav. Šla bova ponoči. Dobiva se ob polnoči v prehodu pod Mestno hišo.«

Torej bova šla na lov kot dva vampirja. Meni je ustrezalo. Raje voham ponoči, ko je zrak primerno vlažen. Vonjave se bolj kontrastno rišejo na temni podlagi in okolica manj moti moje delo. Le da mi ni bilo jasno, kako se bova povzpela do ure, saj nisem nameraval plezati po strehah kot kak zlikovec.

Pet minut pred polnočjo sem bil na dogovorjenem mestu. Polna luna je bila nad Pohorjem, zaspalo mesto

je oblivala s srebrno svetlobo. Urar me je že čakal. Bil je povsem neprimerno oblečen, v ozkih cevastih hlačah in flanelasti srajci pod delavnim plaščem. Kot da greva uro popravljat, ne vohat. Sam oblačim le brezvonje obleke, izdelane po meri.

Nenavadno, a zdelo se mi je, da je vhod na stopnišče odprt. Šele pri naslednjih vratih sem opazil, da jih moj sostorelec odpira z vlomilskimi ključi. »Urar mora imeti vse vrste orodja, stranke pogosto izgubijo ključne stenskih ur,« mi je zašepetal, ne da bi ga kaj vprašal. Do vrat v stolp z uro sva prišla z lahkoto. Svetloba z Glavnega trga je padala skozi okna in nama udobno razsvetljevala pot. Le v stolpu bi bila trda tema, če skozi režo pod vrati ne bi preseval ozek snop svetlobe. Mrak nama ni predstavljal posebne težave. Vsak izobražen vohalec se brez težav giblje tudi v trdi temi, saj vsi predmeti dišijo. Urar se je premikal hitro in natančno kot kača. Z leti sem se navadil hiteti počasi, zato sem mu sledil veliko bolj premišljeno, a tudi z več mehkobe. Prišla sva do podesta, od koder je do urnega mehanizma vodila le kratka lestvica. Tu sva se ustavila. Prosil sem ga, da gre naprej in odpre mehanizem. Za natančno delo, ki me je čakalo, sem bil preveč zadihan. Nihče ne more vohati po vzpenjanju v tretje nadstropje. Mož je splezal do polovice lestvice, dovolj, da je njegova glava izginila v urnem mehanizmu. Zgoraj bi se moral zadržati vsaj pol ure, zato sem začel z izbranimi vajami, ki jih priporoča sodobna olfaktometrija. To je neke vrste segrevanje pred začetkom spopada z zahtevno vohalno materijo: zmerno zračenje leve nosnice, palatinacija, zračenje desne nosnice in globoka duševna relaksacija. Kljub

popolnemu obvladovanju tehnike je bilo še najtežje odgnati sladko vznemirjenje, zaradi katerega mi je drgetalo celo telo. Kako ne bi? Kmalu bom vohal enega največjih diktatorjev v zgodovini človeštva.

Na moje presenečenje niso minile niti tri minute, že je bil urar nazaj. Spet je govoril kot dež! »Glejte, gospod, nekaj ni v redu. Našel sem tisti dan, zjutraj je še pošteno deževalo, zelo nedvomno sem vohal, kako se je mah na žlebovih napil vode. Ampak z balkona je prišel le vonj po vojaškem lodnu in olju za mazanje puškinih zaklepov. Tu gori je stražil vojak, roke je imel naoljene, zjutraj je čistil puško. Množice ljudi zagotovo ni bilo pod balkonom Mestne hiše. Še bolj nenavadno se mi zdi, da sta bila v istem času tu še dva človeka, nedvomno mlada, rekel bi, da sta bila fant in punca. Glejte, gospod, najbolj zanimivo je, da sploh nista bila na balkonu, vohal sem ju tu gori, v uri. Tudi onadva sta imela orožje, najbrž revolver ali kaj takega. Zanimivo ali ne? Kasneje, pozno poleti, sta bila na balkonu še dva gospoda, fino obrita, uporabljala sta eno samo vodico za po britju. Ne vem, kaj naj si mislim. Poglejte sami, na tem balkonu nikoli ni bilo Adolfa Hitlerja!«

Ne, to ni mogoče. Ni mogoče, da bi se lahko človek v nekaj minutah tako natančno umestil v sedemdeset let oddaljeno preteklost. Zlezal sem po lestvici do zadnjega klina in vtaknil glavo v urni mehanizem. Med velikimi zobniki me je zgrabil grozen občutek tesnobe. Komaj sem se nekako spravil v red, že me je preplaval vonj po golobih. Povsod so bili iztrebki, trupla, neizvaljena jajca in peresa. Perje in puh so se dvigali ob vsakem gibu. Z zelo zahtevno Gernsteinovo tehniko razplastitve sem se prebil skozi

vse zapreke do vonjev, ki so prihajali iz ure. Vonj po hrenovkah in žemljicah iz zajtrkovalnice ob mesnici, sajasti izpuhi avtobusov in ljudje, ki so se drenjali na avtobusni postaji. Vse je bilo tam. Preklete jate golobov so neprestano lebdele okoli moje glave. Grabila me je panika. Kje za hudiča je tisti mokri april iz leta enainštirideset? Dalje ni šlo. Prepleteni prameni vonjev so postali neskončno krhki, pred mojim nosom so se lomili in izginjali v nič. V obupu mi je zdrsnilo z lestvice. Bolečé, brez slehernega dostojanstva sem se sesedel ob urarjevih nogah. Tako pričakovani lov na najprestižnejšo trofejo se je spremenil v sramoten poraz.

Iz stolpa z uro sva se pobrala, ne da bi spregovorila eno samo besedo. Ni mi bilo do pogovora, zato bi se večer na stopnišču Rotovža lahko tudi zaključil. A tisto noč nesreča še ni rekla zadnje besede. Kasnejših dogodkov sicer nikakor ne želim podoživljati, lahko povem le, da je šlo za sosledje nesporazumov in izjemno neprijaznega, celo brutalnega varnostnika, ki me je prestregel na vratih Mestne hiše. Niti slišati ni hotel o arheološki olfaktometriji. Policiji me je predal kot nevarnega vlomilca. Nikoli si ne bi mislil, kako omejen kader zaposlujejo v podjetjih za varovanje. Še bolj me boli zaradi arogantnega policaja, ki je zrušil vse moje zaupanje do organov pregona v državi. O urarju, ki bi edini lahko potrdil moje pričanje, pa odslej ni bilo več ne duha ne sluha. Policaj se mi je le dobrohotno smejal, češ da je urarnica z izveskom v obliki žepne ure že leta zaprta. Resnici na ljubo, nič manj tudi ni omejeno osebje v sanatoriju. Če moje mnenje kaj velja, hiša, kjer me trenutno gostijo, res ne zasluži tega imena.

Ne, ne bom se pritoževal. Nimam prav nobenih razlogov za slabo voljo. Nasprotno. Po burnih dneh sem le našel nekaj miru in časa, da sem razmislil o neverjetnih dogodkih tiste noči. Vohanje za Adolfom Hitlerjem je bila nedvomno težka in travmatična izkušnja. A le največjim mojstrom te umetnosti nam je dano, da še živo, divjo bolečino ponotranjimo. Globoko v sebi jo udomačimo do te mere, da se lahko v naslednjem trenutku razraste v silovit, nebrzdan navdih. Navdih, ki je rodil veličastno olfaktično opero o mladem paru, o dveh gimnazijskih maturantih. Svojo ljubezen in življenji sta bila pripravljena žrtvovati, da bi svet rešila najbolj krvavega diktatorja dvajsetega stoletja. V resnici je bil Hitler vedno sumničav, pogosto je spreminjal načrte in svoje gibanje. Tudi tokrat je v zadnjem trenutku odpovedal govor z balkona Mestne hiše in se le sprehodil čez most na reki. Medtem sta fant in punca, oborožena le s pištolo, ostala skrita v uri na magistratu in čakala svojo usodo. Čudovit libreto o ljubezni in pogumu, zaviti v vonj po skrbno negovanih usnjenih plaščih in mehkih rokavicah nacističnih veljakov ter cenenem milu navadnih vojakov. O vonju po zloščeni čevlji meščanov na mokrih tlakovcih ter težkih izpuhih vojaških tovornjakov, vse postavljeno v kuliso daha velike reke, ki po aprilskem deževju vsa blatna teče skozi mesto in s sabo nosi vonje iz stotine kilometrov gorvodnih nabrežij in ljudi iz leta 1941.

Več ne povem, naj ostane še nekaj presenečenj za premiero.

Zlata medalja

*

Pek Zamir je gnetel testo in v pekarnici zraven bifeja na avtobusni postaji pekel kruh, od večera do zore. Še kot otrok je zapustili rodni Prizren. Očetova družina se je razselila po svetu, njegovi strici so pekli kruh od Slovenije do Göteborga. Zamir je bil ponosen, da mu je družina zaupala pekarnico in vse posle, povezane z njo. Lahko bi bilo dobro, vendar ni bilo. Zamir je zjutraj legel, da bi vsaj do poldneva ujel malo počitka, a kljub utrujenosti ni zaspal. Zadnje leto je imel velike skrbi. Kriv je bil njegov najmlajši sin Škodran. Zamir se je premetaval po postelji in se jezil nanj, fant je bil len in razvajen, nobeno delo ga ni zanimalo. Pri starejših bratih in pri stričevi družini si je redno izposojal denar, ki ga je zvečer zapravljal na igralnem avtomatu. Sramota. Kakšna sramota za družino in kakšna polomija za njega, ki je oče temu bedaku. Skrbi so peka Zamirja razjedale, dokler ni resno zbolel.

Doktor Cipot je bil zdravnik stare šole. Rad je imel ljudi. Temeljito se je posvetil njihovim težavam, tudi tistim, ki so povzročile bolezni, zapisane pod diagnozo. Tudi peku je želel pomagati. Pogovarjala sta se o delu v

pekarnici, o bratih, o ženi in nazadnje še o sinu Škodranu. Doktor Cipot mu je predpisal tablete proti nespečnosti, potem pa ga pospremil do vrat ambulante. Preden sta se poslovila, mu je položil roko na ramo: »Vsi imamo skrbi, starejši kot smo, bolj nam težave kradejo spanec. Jaz, na primer, sem se vsako jutro zbudil ob štirih, se jezil na Zdravstveno zbornico, na državo, na soseda in nazadnje na ves svet. Ampak zakaj bi človek dragoceni spanec navsezgodaj zjutraj zamenjal za slabo voljo? Zato se trudim, da niti za trenutek ne pomislim na težave. Namesto tega si vsako jutro poiščem nenavadno stvar ali čuden predmet in razmišljam, kakšen je v resnici njegov namen in kakšno vlogo ima v našem življenju. To je zelo preprosto. Bolj preprosto, kot se sliši. Poizkusite s to samoterapijo Zamir, naslednjič mi boste povedali, ali je tudi pri vas delovala.«

Škodran se ni poboljšal. Nasprotno. Ob vseh lumparijah je začel še piti. Zato ubogemu očetu ni preostalo drugega, kot da razmišlja o nenavadnih stvareh in predmetih, ob tem pa čaka, da začno delovati tablete proti nespečnosti.

Zgodnje jutranje ure po neprespani noči so nenavaden čas, ko je človek preveč utrujen, da se bi zavedal, ali razmišlja ali že sanja izmuzljive sanje. Tako se je zgodilo, da je pek Zamir še pred zoro, v času, ko jutranje ptice najbolj vznemirjeno pojejo, začel razmišljati – ali pa je mogoče že sanjal – o ogledalih. Ogledala so bila zagotovo med tistimi posebnimi predmeti, ki jih je imel v mislih doktor Cipot. V jutrih, ki so sledila, je Zamir spoznal njihove številne nenavadne lastnosti. Med drugim je ugotovil nenavadnost tudi v tem, da ogledala zelo redko opazimo. Njihov namen ni, da bi jih gledali. V njih želimo videti sebe. Ali

pa jih uporabimo za opazovanje stvari iz drugih zornih kotov. Nespečni pek je razmislil že skoraj o vsem, kar je vedel o ogledalih, potem pa se je nekega jutra spomnil še na nenavadno nevidnost ogledal v izložbah. Skoraj vsaka izložba ima namreč eno ali več ogledal z namenom, da razstavljene artikle pokažejo iz različnih zornih kotov. Čevlje si s pomočjo ogledal lahko ogledamo z leve, z desne ali od zadaj, zato prodajalcu ni treba v izložbo postaviti več istih modelov in jih obračati na vse mogoče načine. Ko gledamo čevlje, so ogledala pravzaprav nevidna. Čeprav so v izložbi vsem na ogled, jih nihče ne opazi. Ta nevidnost je ogledalom nedvomno dobrodošla, saj bi se jih trgovci brez pomislekov ali slabe vesti znebili, če bi nekega dne ugotovili, da kupci namesto čevljev v izložbah raje gledajo ogledala.

Zato tudi ni bilo pričakovati, da bi kdo opazil izginotje velikega ogledala iz izložbe trgovine s čevlji, zlasti, ker je bil lokal že več kot leto dni zaprt. Izložbeno ogledalo je zdaj stalo v kotu male osnovnošolske telovadnice. Pred leti je bila namenjena telesni vzgoji učencev od prvega do četrtega razreda. Kasneje prostor ni več ustrezal šolskim normativom, zato je služil kot odlagališče odpisanih šolskih rekvizitov. Tudi otrok ni bilo več toliko, da jih ne bi bilo mogoče spraviti v veliko telovadnico. Ravnatelj se je strinjal, da Elvis ob steno postavi ogledalo, prinese nekaj doma narejenih uteži in trenira svoje telo ter ob tem krepi zavest duha, kot je sam opisal svoje treninge.

Elvis je bil mišičast fant izklesane postave. Najraje je bil oblečen v belo, šuščečo trenerko, ki je še poudarila njegove črne želirane lase in debelo zlato verižico, z zlatim

Jezuščkom na zlatem križu. Fant je bil priljubljen skoraj med vsemi sokrajani. Predvsem tete in strici so ga bili veseli ob vsaki uri, ker so se lahko pred sosedi bahali s čednim nečakom. Ampak Elvis je imel le malo časa za kekse s kavo in domačo, prepečeno slivovko. Prihodnje leto bo morala pasti zlata medalja. Časa ni več veliko, kmalu se bo začela zima.

Do zlate medalje bo lahko prišel le s Karčijem. Samemu to nikoli ne bo uspelo. Elvis in Karči sta bila krvna bratranca, sinova bratov, le da si ne po videzu ne po značaju ne bi mogla biti manj podobna. Tudi če bi bila popolna tujca, bi njuna drugačnost vzbujala pozornost. Karči je bil v nasprotju z Elvisom drobne postave, olivno sive polti in razmršenih kostanjevih las, ki so mu štrleli kot povaljana slama. Če se je kdaj zasmel, kar se je sicer zelo redko zgodilo, se je spredaj zgoraj pokazala škrbina. Zaradi nje je v razburjenosti sesljal. Človek bi težko ugotovil, ali se ne smeji zaradi škrbine ali pa je le mrke narave, saj se, z izjemo Elvise, ni z nikomer pogovarjal. To tudi ni nikogar motilo, saj je bil brez prijateljev in brez družbe. Le z Elvisom je včasih stopil v bife na avtobusni postaji, navadno takrat, ko so se dečki zbrali za rojstni dan, ob prenosu tekme Lige prvakov, ali pa kadar so preprosto našli katerega izmed številnih drugih izgovorov, da so se ga napili do obrvi. In če bi jih naslednji dan vprašal, kdo je bil prejšnji večer v bifeju, bi vsi vedeli za Elvise. Karčija se ne bi spomnil nihče.

Razen sorodstvenih vezi je Elvise in Karčija družila tudi skupna strast do lova. A ne do kakršnegakoli lova. Središče ekliptik njunega življenja je bil lov na srnjaka.

Bratranca zagotovo nista nikoli imela namena opravljati lovskega izpita ali se celo včlaniti v lovsko družino. Še manj ju je zanimala družina starih, pokroviteljskih in vsevednih dedcev, ki so se nenehno prepirali in se omejevali z zapletenimi in nesmiselnimi pravili, kar je bilo milijon kilometrov od njunega dojemanja lova. Karči je bil namreč boljši poznavalec srnjadi kot katerikoli izprašan lovec na svetu. Bil je izjemen talent, Mozart lovskih veščin. Kadarkoli je lahko prestopil mejo človeškega sveta in vstopil v svet živali. Čeprav bi bilo pretirano govoriti, da je v sebi nosil primarni lovski nagon velikih plenilcev, je od njih zagotovo podedoval prefinjeni posluh za divjad in nevidnost davnih, neumornih slednikov. Izbranega srnjaka je sledil po ljudem neznanih stečinah, poznal in razumel ga je, kot le virtuoz razume svojo violino. Danosti, ki so jih ljudje v tem delu sveta že davno pozabili, so mu omogočile, da je še kot otrok lovske spretnosti razvil do umetniške prefinjenosti.

Elvis je Karčija pogosto zmerjal in mu govoril, da je budalo, vendar ga je imel v resnici rad. Čutil je, da je Karči obdarjen, zato drugačen, medtem ko je usoda njemu naložila, da bratranca brani in ga varuje. Večkrat je razmišljal o tem in vedno prišel do zaključka, da tako mora biti, takšen je pač red.

Karči je medtem užival življenje v senci mogočnega Elvisa. Lahko je ostal povsem neviden, nikoli mu ni bilo treba izstopati in pred človeško zlohoto razkrivati svoje drobne postave. Nevidnost ga je ubranila pred številnimi težavami, ki drobcene moške pestijo na poti skozi življenje. Nekoč ga je reševala pred nasilnimi sošolci,

kasneje pred pretepaškimi gostilniškimi gobezdači, zdaj pa mu je pomagala, da se je lahko nemoteno gibal med divjadjo. Kadar je hodil po gozdnem robu mimo srnjadi, ki je ravno izstopila na večerno pašo, so živali, ne da bi se vznemirile, le dvignile glave, potem pa mirno nadaljevale s prebiranjem zeli. Verjetno ga tudi srne in srnjaki niso imele za plenilca, nevarnega njihovim mladičem. Pravi predator je bil Elvis. Njega so takoj zaznale. Nemirno so strigle z ušesi, še preden se je sploh pojavil na robu gozda. Zato je lov vedno vodil Karči. Med pripravami na sezono si je nagledal stanišča najmočnejših srnjakov, vedel je, kdaj bo v večernem mraku izstopil mogočni osmerak, ali še ne povsem zreli šesterak, a z močno zasnovano za pravo trofejo v naslednjem poletju. Poznal je srne, matere srnjakov, ki se bodo šele v naslednjih generacijah izkazali z močnim, trofejnim rogovjem. Še ko je bilo rogovje na glavi srnjaka, je Karči nezmotljivo napovedal njegovo trofejno vrednost. Z mojstrsko natančnostjo je ocenil njegovo velikost, barvo, težo in grbičavost ter končno število točk, ki jih bo trofeji uplenjene živali prisodila stroga ocenjevalna komisija. Pravico do imenovanja v medaljo so si prislužile le izjemne trofeje z najvišjim številom točk. Seveda so bili zelo redki srnjaki z najvišjo oceno, srnjaki v zlati medalji pa so se prikazali morda le enkrat na vsakih dvajset ali trideset let.

Zvečer je Karči poročal o srnjakih iz dnevnih ogledov najbolj vročih stanišč. Elvis je novice s terena požiral in jih komentiral, kot da je on merodajni strokovnjak za divjad. Navadno sta dolgo v noč načrtovala, kdaj in kako bosta zalezla izbrano žival. Vedno so bili največji težava